

Ohjaajien mentorointi kliinisessä harjoittelussa: Kieli- ja kulttuuritietoinen ohjaus vieraskielisten opiskelijoiden tukena

17.6.2025

Johdanto

Kliininen harjoittelu toimii keskeisenä sillanrakentajana teorian ja käytännön välillä hoitotyön koulutuksessa. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden omaksua ammatillista osaamista, kehittää työelämätaitoja ja kasvaa hoitajaksi aidossa työympäristössä. Kliininen harjoittelu on erityisen merkittävä oppimiskokemus vieraskielisille opiskelijoille, jotka kohtaavat harjoittelussa paitsi uuden terveydenhuollon kulttuurin, myös kielellisiä ja sosiaalisia haasteita. Näissä tilanteissa ohjaajien rooli mentorina korostuu entisestään. He johdattavat opiskelijaa kohti ammatillista osaamista ja tukevat kulttuurisen ymmärryksen ja kielitaidon kehittymistä (Mikkonen ym., 2020; Tuomikoski ym., 2018; Ropponen ym., 2023).

Kliininen harjoittelu oppimisympäristönä

Kliininen harjoittelu tarjoaa opiskelijalle ainutlaatuisen mahdollisuuden kehittyä ammatillisesti osana todellista työyhteisöä. Harjoittelujaksoja pidetään vaikuttavina oppimiskokemuksina, koska ne tukevat autonomista ohjaustyyliä, mikä vahvistaa opiskelijoiden motivaatiota, pätevyyden tunnetta ja itsenäisyyttä (Jeno ym.,

2023). Oppiminen tapahtuu käytännön työtehtävien ja asiakaskohtaamisten kautta. Harjoittelun tavoitteena on myös rakentaa silta koulutuksen teoreettisen ja käytännön ulottuvuuden välille. Oppimisprosessi on suunniteltu yhteistyössä työelämän, oppilaitoksen ja opiskelijan kanssa. Ohjaus on vastavuoroista kumppanuutta, jossa suunnittelu, toteutus ja arviointi tehdään yhdessä (Schneider ym., 2024). Harjoittelupaikka toimii taitojen oppimisympäristönä ja myös paikkana, jossa omaksutaan työelämän pelisääntöjä, vastuunottoa, vuorovaikutustaitoja ja tiimityötä. Ohjaajan rooli on keskeinen oppimisympäristössä. Hän tukee opiskelijaa suunnitelmallisesti, ohjaa oppimisprosessia ja arvioi osaamista tutkinnon perusteiden ja opiskelijan yksilöllisten tavoitteiden mukaisesti (Mikkonen ym., 2020; Tuomikoski ym., 2018; Saukkoriipi ym., 2020).

Ohjaajien mentoroinnin merkitys

Mentorointi on keskeinen osa kliinistä harjoittelua, jossa harjoitteluohjaaja toimii opiskelijan tukena ja esikuvana heidän ammatillisessa kasvussaan. Kieli- ja kulttuuritietoisessa mentoroinnissa painottuu ohjaajan herkkyys opiskelijan kulttuuriselle taustalle, kielitaidolle ja oppimistavoille (Kuivila ym., 2023). Ohjaajien ohjaus osaamista edellyttää kulttuurierojen ymmärtämistä ja yksilöllisen tuen tarjoamista vuorovaikutuksen ja palautteen keinoin (Hagqvist ym., 2020). Ohjausprosessissa korostuu myös selkeä, kannustava viestintä ja opiskelijan aktiivinen osallistuminen, mikä luo turvallisen ilmapiirin ja mahdollistaa syvemmän oppimiskokemuksen. Hyvä ohjaajan ja opiskelijan ohjaussuhde edistää opiskelijan motivaatiota ja hyvinvointia. Se myös kehittää työyhteisön valmiuksia toimia monikulttuurisessa ympäristössä (Tuomikoski ym., 2020).

Monikulttuurinen oppimisympäristö ja inkluusio

Monikulttuurinen harjoitteluympäristö tarjoaa arvokkaita kokemuksia sekä opiskelijoille että ohjaajille. Kansainvälisten opiskelijoiden ohjauksessa korostuu työyhteisön valmius ottaa vastaan ja integroida opiskelija aktiiviseksi jäseneksi. Hyvin suunniteltu perehdytys, riittävät resurssit ohjaukseen ja palautteeseen sekä selkeä viestintä tukevat inklusiivista oppimiskulttuuria. Jos nämä puuttuvat, opiskelija voi kokea olevansa ulkopuolinen tai epävarma roolistaan, mikä heikentää oppimista ja yhteisöön kiinnittymistä (Hvalič Touzery ym., 2016; Ropponen ym., 2023). Ohjaajalla tulee olla valmius mukauttaa omaa ohjaustyyliä opiskelijan tarpeisiin, ja työyhteisön tulisi ottaa opiskelija aidosti mukaan. Kulttuuriset ennakkoluulot ja negatiiviset asenteet eristävät opiskelijat ja estävät heidän oppimisensa etenemistä (Schneider ym., 2024)

Kliininen harjoittelu on kolmikantainen oppimisprosessi, jossa opiskelija, ohjaaja ja oppilaitos kantavat kukin oman vastuunsa. Harjoittelupaikka tarjoaa opiskelijalle harjoittelumahdollisuuden, nimetyn ohjaajan ja tarvittavat resurssit oppimisen tueksi (Mikkonen ym., 2020). Opiskelijan tehtävänä on sitoutua aktiivisesti harjoitteluun, osallistua työyhteisön toimintaan sekä vastaanottaa ja hyödyntää palautetta oman kehittymisensä tukena. Oppilaitos puolestaan suunnittelee, seuraa ja arvioi oppimisprosessia, varmistaen sen laadun ja tavoitteidenmukaisuuden sekä tukee opiskelijaa ja työelämää yhteistyössä ohjaajan kanssa

(ohjaan.fi). Tämä yhteistyö mahdollistaa oppimiskokemuksen, jossa jokaisen osapuolen panos on keskeinen ammatillisen kasvun tukemisessa.

Valitettavasti käytännön harjoittelussa esiintyy edelleen tilanteita, joissa opiskelijalle ei anneta selkeitä työtehtäviä, ohjaajalla ei ole aikaa tukeen tai työyhteisö ei osallista opiskelijaa toimintaansa. Molemmilla osapuolilla on erilaiset odotukset. Myös palautteen puute tai sen epärakentava sävy voi heikentää opiskelijan kokemusta. Tällaiset tilanteet luovat tunteen irrallisuudesta ja voivat estää oppimisen (Mikkonen ym., 2017; Saukkoriipi ym., 2020). Pahimmillaan opiskelija voi kokea harjoittelupaikan jopa henkisesti kuormittavana ympäristönä, kuten on havaittu tapauksissa, joissa ohjaus on epäjohdonmukaista tai työyhteisön ilmapiiri on torjuva (Parlar Kılıç ym., 2021).

Ohjaajien näkökulmasta kulttuuri- ja oppimistyylien erot, palautteen ja reflektoinnin haasteet, kliinisen harjoittelun lyhyt kesto sekä vieraskielisen opiskelijoiden ohjaamiseen tarvittava ylimääräinen aika usein koetaan vaikeuksiksi (Hari ym., 2021). Lisäksi ohjaajien kulttuurinen osaaminen kliinisessä harjoittelussa vaihtelee, ja siihen vaikuttavat työkokemus, ikä, ammattinimike sekä monikulttuurisuus ohjausosaaminen (Kuivila ym., 2023).

Työelämätaidot ja ammatillinen kasvu

Kliininen harjoittelu toimii ammatillisen osaamisen ja työelämävalmiuksien kehittämisen areenana (Kiipula, n.d.). Se antaa opiskelijalle mahdollisuuden harjoitella vuorovaikutustaitoja, vastuunottoa, tiimityöskentelyä ja palautteen antamista sekä vastaanottamista aidossa kontekstissa. Harjoittelun aikana opiskelija oppii ymmärtämään työprosessien kokonaisuuksia ja omaksuu hoitotyön keskeisiä arvoja, kuten vastuullisuutta ja eettistä työotetta. Lisäksi opiskelija kehittää sopeutumiskykyään muuttuviin tilanteisiin sekä elämänhallintataitojaan, jotka ovat olennaisia tulevassa työelämässä. Harjoittelun monipuolisuus tukee opiskelijan kasvua sekä ammatillisesti että persoonallisesti ja valmistaa häntä toimimaan osana moniammatillista ja kulttuurisesti moninaista työyhteisöä (Tuomikoski ym., 2020).

Lopuksi

Kulttuurisesti sensitiivinen, osallistava ja pedagogisesti laadukas harjoitteluympäristö kehittää opiskelijan osaamista. Se myös lisää työyhteisön valmiuksia toimia moninaistuvassa työelämässä. Mentoroinnin avulla ohjaajat voivat rakentaa siltoja eri taustoista tulevien opiskelijoiden ja suomalaisen hoitotyön välillä. Jotta kliininen harjoittelu voisi täyttää tehtävänsä ammatillisena kasvualustana, tarvitaan johdonmukaista yhteistyötä, riittäviä resursseja ja ennen kaikkea sitoutunutta ohjausta. Taitava ohjaaja ei ainoastaan opeta, vaan luo tilaa, jossa opiskelija uskaltaa oppia, erehtyä ja kasvaa.

Tämä artikkeli on valmisteltu osana Kulttuuri- ja kielitietoinen hoitotyö Etelä-Pohjanmaalla -hanketta, joka on Euroopan unionin osarahoittama. Haluamme kiittää rahoittajaa hankkeen ja artikkelin rahoittamisesta.
Lisätietoa hankkeesta: Kulttuuri- ja kielitietoinen hoitotyö Etelä-Pohjanmaalla**Binu Acharya**
Asiantuntija, Kulttuuri- ja kielitietoinen hoitotyö Etelä-Pohjanmaalla -hanke
SEAMK

Lähteet

Hari, R., Geraghty, S., & Kumar, K. (2021). Clinical supervisors' perspectives of factors influencing clinical learning experience of nursing students from culturally and linguistically diverse backgrounds during placement: A qualitative study. *Nurse education today, 102, 104934.* *https://doi.org/10.1016/j.nedt.2021.104934*

Hagqvist, P., Oikarainen, A., Tuomikoski, A. M., Juntunen, J., & Mikkonen, K. (2020). Clinical mentors' experiences of intercultural communication competence in mentoring culturally and linguistically diverse nursing students: A qualitative study. Nurse Education Today, 87, 104348. https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104348

Hvalič Touzery, S., Smodiš, M., & Kalender Smajlović, S. (2016). Mentoring foreign nursing students: A case study. Slovenian Nursing Review, 50(1). https://doi.org/10.14528/snr.2016.50.1.71

Jeno, L. M., Nylehn, J., Hole, T. N., Raaheim, A., Velle, G., & Vandvik, V. (2023). Motivational determinants of students' academic functioning: The role of autonomy-support, autonomous motivation, and perceived competence. Scandinavian Journal of Educational Research, 67(2), 194–211. https://doi.org/10.1080/00313831.2021.1990125

Kiipula. (n.d). https://hankkeet.kiipula.fi/tpo/1-ennen-tjk-jaksoa/tyoelamassa-oppiminen/

Kuivila, H.-M., Kaarlela, V., Koskenranta, M., et al. (2023). Mentors' cultural competence at mentoring culturally and linguistically diverse nursing students in clinical practice: An international cross-sectional study. Nurse Education in Practice, 70, 103658. https://doi.org/10.1016/j.nepr.2023.103658

Mikkonen, K. (2017). Clinical learning environment and mentoring of culturally and linguistically diverse nursing students [Doctoral dissertation, University of Eastern Finland]. https://oulurepo.oulu.fi/bitstream/handle/10024/36169/isbn978-952-62-1575-4.pdf?sequence=1

Mikkonen, K., Merilainen, M., & Tomietto, M. (2020). Empirical model of clinical learning environment and mentoring of culturally and linguistically diverse nursing students. Journal of Clinical Nursing, 29(3–4), 653–661. https://doi.org/10.1111/jocn.15112

Ohjaan.fi. (n.d). Kielitietoinen ja monikulttuurinen ohjaus. https://ohjaan.fi/ohjaamme/kielitietoinen-ja-monikulttuurinen-ohjaus/

Parlar Kılıç, S., Karadağ, G., Kılıç, N., & Demirel, C. (2021). Difficulties and Expectations of Foreign Nursing Students in the Clinic. *Journal of Comparative & International Higher Education, 13(1), 114–132.* https://doi.org/10.32674/jcihe.v13i1.1684

Ropponen, P., Kamau, S., Koskenranta, M., Kuivila, H., Oikarainen, A., Isakov, T., Tomietto, M., & Mikkonen, K. (2023). Culturally and linguistically diverse nursing students' experiences of integration into the working environment: A qualitative study. Nurse Education Today, 120. https://doi.org/10.1016/j.nedt.2022.105654

Saukkoriipi, M., Tuomikoski, A. M., Sivonen, P., Kärsämänoja, T., Laitinen, A., Tähtinen, T., Kääriäinen, M.,

Kuivila, H. M., Juntunen, J., Tomietto, M., & Mikkonen, K. (2020). Clustering clinical learning environment and mentoring perceptions of nursing and midwifery students: A cross-sectional study. Journal of Advanced Nursing, 76(9), 2336–2347. https://doi.org/10.1111/jan.14452

Sasky. (n.d). Työpaikkaohjaajan opas. https://sasky.fi/wp-content/uploads/2024/08/Sasky_tyopaikkaohjaajan_opas_netti.pdf

Schneider, J. R., Aaby, T., Boessenkool, S., Eriksen, E. F., Holtermann, K., Martens, I., Soulé, J., Steele, A., Zazzera, S., van der Meeren, G. I., Velle, G., Cotner, S., & Lane, A. K. (2024). Creating better internships by understanding mentor challenges: Findings from a series of focus groups. International Journal of STEM Education, 11, 60. https://doi.org/10.1186/s40594-024-00518-y

Tuomikoski, A.-M., Ruotsalainen, H., Mikkonen, K., Miettunen, J., & Kääriäinen, M. (2018). The competence of nurse mentors in mentoring students in clinical practice: A cross-sectional study. Nurse Education Today, 71, 78–83. https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.09.008

Tuomikoski, A. M., Ruotsalainen, H., Mikkonen, K., Miettunen, J., Juvonen, S., Sivonen, P., & Kääriäinen, M. (2020). How mentoring education affects nurse mentors' competence in mentoring students during clinical practice: A quasi-experimental study. Scandinavian Journal of Caring Sciences, 34(1), 230–238. https://doi.org/10.1111/scs.12728